

B en W-voorstel

portefeuillehouder
T.A.F.A. Klomberg

begrotingsprogramma
4 Duurzaamheid

draagt bij aan Global Goal(s)
 7 Betaalbare en duurzame energie
 11 Duurzame steden en gemeenschappen

b en w-vergadering
26 november 2019

agendapunt

bijlage(n)
2 (wat is UDG, powerpoint ambtelijk vooroverleg 19 september)

rol raad

Ter kennisneming (na openbaarmaking)

onderwerp

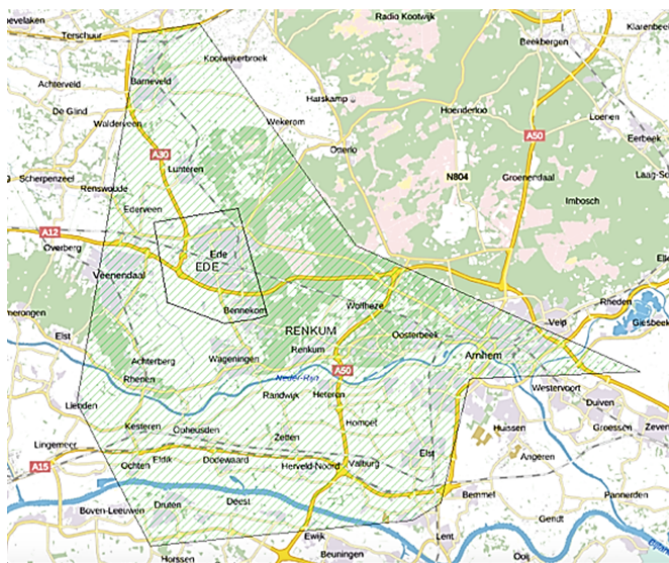
Gemeentelijk advies aan provincie over mogelijke proefboring naar ultradiepe geothermie.

INHOUD VOORSTEL

De gemeente Rheden stelt voor om de provincie Gelderland positief te adviseren over de aanvraag opsporingsvergunning ultradiepe geothermie. De gemeente staat vanuit haar ambitieuze klimaatbeleid (in 2040 CO₂-neutraal) positief tegenover de proefboring van een externe partij om de kansen en mogelijkheden van ultradiepe geothermie te verkennen ten behoeve van het winnen van aardwarmte, mits daarbij alle relevante aspecten, zoals flora en fauna, veiligheid en ruimtelijke inpassing, nadrukkelijk in acht worden genomen.

1 Wat is de aanleiding?

Een (vanwege vertrouwelijkheid) niet bij name te noemen marktpartij heeft een opsporingsvergunning aangevraagd om proefboringen te kunnen verrichten ten behoeve van het winnen van aardwarmte. Het gebied van de opsporingsvergunning strekt zich uit van Rhenen in het uiterste westen tot Velp in het uiterste oosten.

De gemeente Rheden is samen met meerdere gemeenten in Gelderland en Utrecht door de provincie Gelderland om advies gevraagd over de proefboring van deze marktpartij naar de mogelijkheden van ultradiepe geothermie (UDG). Deze proefboring dient in de eerste plaats ten behoeve van de warmtevoorziening van de Parenco papierfabriek in Renkum, maar kan - indien rendabel - ook worden opgeschaald. Het zoekgebied voor de proefboringen raakt ook een klein deel van de gemeente Rheden, te weten het meest zuidelijke deel van de gemeente, nabij IJssel en snelweg A-12. De kans dat het in het kader van deze

opsporingsvergunning daadwerkelijk tot een proefboring in de gemeente Rheden komt is gering.

2 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

"AAN DE SLAG VOOR EEN DUURZAAM KLIMAAT" Beleidskader voor de klimaataanpak in Rheden 2019-2022.

3 Wat willen wij bereiken op de genoemde Global Goal(s)?

Gemeente Rheden staat in beginsel positief tegenover het winnen van aardwarmte. Dit kan een bijdrage leveren aan de opwekking van hernieuwbare energie en aan de noodzakelijke CO₂-reductie. In het kader van de energie/warmtetransitie moeten wij op zoek naar duurzame alternatieven voor aardgas. Aardwarmte is één van die mogelijke alternatieven.

4 Wat gaan wij ervoor doen?

Gemeente Rheden volgt de ontwikkelingen van dit initiatief op positief kritische wijze en adviseert, net als andere gemeenten in het opsporingsgebied, de provincie Gelderland in deze. Dit Collegevoorstel is het advies aan de provincie.

5 Wat zijn de financiële consequenties?

Geen.

6 Wat zijn de risico's?

Aan proefboringen naar ultradiepe geothermie zitten mogelijk bepaalde risico's. Als gemeente Rheden willen we daarom voorwaarden stellen om deze risico's tot een minimum te beperken. Hieronder volgen de aspecten waarop de voorwaarden betrekking hebben.

Veiligheid

Bij het opsporen en winnen van aardwarmte dient de veiligheid voor de omgeving voorop te staan. Dit lijkt vanzelfsprekend. Maar helaas leert de ervaring met de aardgaswinning in Nederland dat veiligheid niet altijd voorop staat.

Ruimtelijke inpassing, natuur en milieu

Omdat het opsporingsgebied groot is en de boorlocatie nog niet bekend, zijn de effecten van aardwarmtewinning op de ruimtelijke ordening en het milieu nu nog niet te bepalen. Dit komt in principe pas aan de orde in de procedure voor de omgevingsvergunning. In algemene zin geven wij aan dat bij verdere planontwikkeling van dit project verkend zal moeten worden of en hoe dit project past binnen beleid en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu. Bij een dergelijk project moet altijd rekening worden gehouden met de relevante regelgeving m.b.t. de bodem, onder andere de Wet Basisregistratie Ondergrond (BRO).

Naast een zogenaamde winningsvergunning op grond van de Mijnbouwwet (opsporingsvergunning) is er een omgevingsvergunning/melding milieu voor de winning nodig. De minister is hierbij bevoegd gezag. Dit zet de omgevingsvergunning voor de activiteit bouw, aanleg en strijdig gebruik niet aan de kant. Dus die zullen ook nog nodig zijn. Een inschatting op voorhand is dat een bestemmingsplan dit soort activiteiten niet toestaat.

Bodem afsluitende lagen moeten uiteraard in acht worden genomen en bij doorboring afdoende worden afgedicht om ongecontroleerde uitwisseling van grondwater tussen deze lagen te voorkómen.

Wij gaan er van uit dat het project niet past binnen het betreffende bestemmingsplan. Naar wij hebben begrepen zal de minister ons vragen om, in het kader van een procedure omgevingsvergunning en in geval van strijdigheid met het bestemmingsplan, een verklaring van geen bedenkingen af te geven. Op dit moment, nu de concrete boorlocatie nog niet bekend is, kunnen wij niet beoordelen of wij bedoelde verklaring zullen afgeven. Wij zullen

te zijner tijd bij de beoordeling met name kijken naar aspecten als natuur en landschap, ecologie, archeologie, verkeer, externe veiligheid, bodemverontreiniging en hinder voor de omgeving (o.a. geluidhinder en visuele hinder).

Gelet op de impact op de omgeving vinden wij dat het winnen van aardwarmte bij voorkeur op een bedrijventerrein dient plaats te vinden en dat winning in kwetsbare gebieden moet worden vermeden.

Schade als gevolg van opsporing / winning aardwarmte

Wij adviseren om zorg te dragen voor een procedure om helderheid te scheppen hoe wordt omgegaan met mogelijke schade, voordat overgegaan wordt tot het plaatsen van een opsporingsboring én hoe wordt omgegaan met onrendabele uitkomsten van haalbaarheidsonderzoeken. Wij adviseren om een Go - No Go-moment in te bouwen zodra blijkt dat de rendabiliteit te gering is.

Daarnaast is ons op grond van de aanvraag nog niet duidelijk of, en zo ja in hoeverre, de toekomstige opsporingsboring en de toekomstige aardwarmtewinning kunnen leiden tot bodemdaling of risico voor bodemtrilling (aardbevingen).

Explosieven

Deze (niet gesprongen explosieven) zijn aanwezig in het betreffende gebied. Hier moet rekening mee worden gehouden.

Bodemverontreiniging

Dit zou geen belemmering voor de opsporing moeten zijn.

Flora & Fauna

het zoekgebied binnen de gemeentegrens bestaat grotendeels uit Natura 2000 (Rijntakken). Het betreft voornamelijk vogelrichtlijngebied, maar een deel is ook aangewezen als habitatrictlijngebied.

Het heeft vooral een belangrijke functie voor trekvogels (steltlopers, eenden en ganzen). Ook voor broedvogels is het belangrijk, met name voor aangewezen soorten als kwartelkoning. De trekvogels zijn gevoelig voor verstoring als gevolg van aanwezigheid van mensen.

Het gebied is al vrij smal en er is veel infrastructuur in de omgeving (bruggen, wegen, bedrijfsterreinen, windmolens etc). Uit de beschikbare stukken kan niet worden opgemaakt wat voor infrastructuur er bij een dergelijk project komt kijken, maar wetende dat de draagkracht van dit gedeelte Natura 2000 al sterk onder druk staat, dient hier uiterste voorzichtigheid te worden betracht.

Als het alleen gaat om verkenningen dan is het opjagen van ganzen, eenden en steltlopers een aspect dat nader bekeken moet worden.

Grondwaterbeschermingsgebied

Niet relevant.

Dijklichaam

Er ligt een dijklichaam in het zoekgebied. Aanvrager dient hier minimaal 200 meter van verwijderd te blijven.

Archeologie

Zo lang de archeologische regels zoals vastgelegd in het Bestemmingsplan in acht worden genomen, vormt dit geen belemmering.

7 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?

Het draagvlak voor grootschalige opwek van duurzame energie als windmolens en zonnevelden is nog niet heel groot. Energie uit de bodem tast in veel geringere mate het landschap aan en kan in theorie dus op meer draagvlak rekenen. Daarentegen is het nog een relatief onbekende techniek/ontwikkeling in Nederland en zijn veel mensen huiverig - met Groningen in het achterhoofd - voor nieuwe ontwikkelingen zoals boringen in de bodem.

8 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Wij wijzen er op dat energiewinning in de diepe ondergrond een beladen onderwerp is geworden. Door aanvankelijke onderschatting van de effecten van de aardgaswinning in Noord-Nederland, is het belangrijk om zorgvuldig te communiceren met inwoners over risico's van activiteiten in de diepe ondergrond. Mensen maken zich zorgen of de effecten juist ingeschat worden.

Met betrekking tot communicatie dient de initiatiefnemer/aanvrager naar onze mening tijdig en transparant te communiceren, over de vervolgstappen in het kader van de opsporingsvergunning, met alle betrokken partijen, inclusief bewoners, ondernemers, eigenaren en pachters in het desbetreffende gebied. Wij verzoeken de minister dit mee te geven aan de aanvragers, als de opsporingsvergunning wordt verleend.

Intern zullen zo vroeg mogelijk collega's van communicatie en vergunningverlening Wabo worden betrokken om het proces goed te stroomlijnen.

Communicatie over de eventueel te verlenen opsporingsvergunning dient in afstemming met provincie en andere gemeenten gedaan te worden.

9 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

N.t.b.

De Steeg, 26 november 2019